

MAGYARORSZÁGI

BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK

SZAKLAPJA

A MAGYARORSZÁGI BORBÉLY- ÉS FODRÁSZSEGÉDEK SZAKEGYLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre — — — — — 4 korona
Fél évre — — — — — 2 „
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden hó 15-én.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. ker., Dob-utca 49, II. 13. sz.
hová mindenmü levél és pénzbeli küldemé-
nyek intézendők.

Az első országos kongresszus.

Rég óhajtott vágya teljesült a fodrászsegédeknek a husvétü ünnepek alatt lefolyt országos kongresszus megtartása által. S hogy a vágyakozás és az országban élő szaktársak helyzete milyen komoly, illetve elviselhetetlen, azt bizonyítják a kongresszus fontos iránytadó és korszakot alkotó határozatai.

A hozott határozatokról és a tanácskozásról alább lesz szó; itt csak mérlegeljük magát a tényt és következményeit.

A jelen volt küldöttek, sőt a távollevő szaktársak is, kiknek nem volt módjukban képviselőt küldeni, de írásban vagy távirat útján jelentették be hozzájárulásukat a kongresszus határozatainak végrehajtásához, egyaránt bizonyítják, hogy a fodrászsegédnek ügye nem maradhat és fog maradni a régi megszegényítő és elviselhetlen állapotban.

Mi az előjelekből látjuk azt, hogy egészséges és egyöntetű mozgalom fog bekövetkezni a lefolyt tanácskozás után, mert a kongresszuson résztvevők, akik visszatértek az ország különböző helyeire, magukkal vitték azt a meggyőződést, hogy a fodrászsegédek mai nyomasztó helyzetén csak maguk a fodrászsegédek változtathatnak az osztálytudatos szervezkedés által. Tudjuk azonban azt is, hogy munkájuk nem könnyű, mert nem szólva a fodrászmunkáltatók ellensége és a mozgalmat elnyomni akaró viselkedésétől, sajnos, saját szaktársaink között is sokan vannak még azok, akik öntudatlanul ellenségei azoknak a küzdő társaiknak, akik az ő nyomorult helyzetüket akarják jobbá tenni. Nyíra megszokták a nyomort, nélkülözést, hogy nem tudják elgondolni, hogy ők még szabadabban és megelégedettebben is élhetnének. Azonban ezen jelenség ne riassa vissza a munkától, az agitációtól a visszatért küldötteket. Mert ezen akadály mindenütt, minden szakma munkásainál meg volt; de erős akaratral és szívós kitartással mindenütt legyőzték.

A kongresszus résztvevők mindegyike legyen egy-egy erős és törhetlen agitátora az ott hozott határozatok végrehajtásának. Ha munkája közben akadályokra bukkan, ne riassa az el mindaddig törje a sötétség, tudatlanság kapuját míg csak egy kis rés képződik rajta. A legkisebb résen is már oda fog hatolni a világosság, a fény, a tudás, hogy az embereket, a szaktársakat felébressze arra az öntudatra, hogy ők is dolgozó proletárok, akiknek joguk van részt venni és megszerezni azon javakat,

melyeket a mai társadalom egy elenyésző kiváltságos része évezredeknek kisajátított magának. S ha a hazatért küldöttek ezen kitartó munkája után keletkezett résen ezen igazság fénye bevilágít szaktársaink lelkébe, úgy nemsokára bekövetkezik az eredmény, amely a dolgozó milliók felszabadulása után az emberi jólét és megelégedettség örömmünnepe lesz. Az országos kongresszus határozatainak kimondásakor és megállapodásaiban is kifejezőre juttatta érzelmeit, amikor megjelölte azt az irányt is, amelyen az eszmék világában haladni kell a fodrászsegédeknek is mint munkásoknak, ez pedig nem lehet más, mint az öntudatos munkásság irányelve. „A nemzetközi forradalmi szociáldemokrácia”, amelynek jegyében folyt le a fodrászsegédek első országos kongresszusa.

A borbély- és fodrászsegédek első országos kongresszusa.

A magyarországi borbély- és fodrászsegédek április hó 2-án, a József főherceg szállóában tartották meg első országos kongresszusukat. A komoly hang, a küldöttek méltóságteljes magatartása, az előadók és szónokok tartalmas előadása és szónoklata fényes bizonyágot festnek arról, hogy a magyarországi fodrászsegédek eléggé érettek arra, hogy a híderyomásként rájuk nehezedő rabszolgaságból és a munkáltatók gyámsága alul kiszabadítsák magukat. Meg vagyunk róla győződve, hogy ezen kongresszus tartalmas és a jövőre messze kiható tanácskozással és határozataival nagyban fog hozzájárulni a fodrászsegédek mai gazdasági helyzetének gyökeres megváltoztatásához. A kongresszus különben a következőképpen folyt le:

Klinszék János (Budapest) szaktárs üdvözi a kongresszust, nemkülönben pedig az osztrák és német testvérszervezetek képviselőiben jelenlevő Alscher Károly bécsi szaktársat a szervező bizottság nevében s korelnökül Öváry József (Budapest) szaktársat ajánlja. Öváry köszöni kongresszus beléje helyezett bizalmát, a küldöttek számának a megállapítására igazoló bizottság kiküldését kéri, amely egyszerűen az elnökségre való jelölést is terjessze elő. Ezen bizottságba megválasztatták: Gyümölcs Lajos (Nagykanizsa), Gazdag Ferenc (Budapest) és Nagy Béla (Budapest) az igazoló bizottság nevében Nagy Béla jelenti, hogy igazoltatott 45 küldött. Eszerint van jelen: 20 városból 25 küldött 2000, és a fővárosból 1500 fodrászsegéd képviselőtében: A

bizottság elnöknek ajánlja Nagy Géza szaktársat (Budapest), helyettesül Fixner Péter (Temesvár) és Weitz M. (Szombathely) szaktársakat; jegyzőnek Csiki János (Budapest) és Wolf Antal (Pécs) szaktársakat. A kongresszus beléje helyezett bizalmát és a formális üdvözlés után utal a kongresszus fontosságára s rámutat a munkáltatók kihasználási törekvéseire. Aposztrofálja az osztályharcot s clesen kifakadt a munkásság ellen tanusított eljárás ellen. Ügyrendet olvastat fel, melynek elfogadása után átadja a szót a külföldi testvérszervezetek képviselőjének.

Alscher Károly (Bécs): Tisztelt kongresszusi résztvevők! Az osztrák segédi kör nemcsak azzal bizott meg, hogy önöknek üdvözlését adjam át, hanem azzal is, hogy az önök tanácskozásain résztvegyek s e tanácskozásokból tanuljam meg, hogy önök a jövőben milyen taktikát fognak követni, tevékenységüket miként fogják kifejteni aziránt, hogy a magyarországi fodrászsegédek a szervezetnek megnyerjék.

Örömkialtás hangzott végig annakidején azon országokon, ahol a jobbágyság megszüntetését s jogegyenlőséget minden állampolgár részére proklamálták. A jobbágyság meg van szüntetve ugyan, de helyette minden államban be van vezetve az osztályjog, a kizsákmányolás osztályjoga a gazdaságilag erősebb által a gazdaságilag gyöngébbel szemben. S mi, fodrászsegédek, is azon kizsákmányoltak közé tartozunk, mert végtelen a mi munkaidőnk, nyomorult a fizetésünk s szomorú helyzetünk javítására sem törvényes uton, sem pedig mestereink nem tesznek semmit. Hát mire tanítanak minket gyermekkorunkban az iskolában? Arra, hogy az isten hat nap alatt teremtette a világot s a hetedik napon pihent. S ha az isten hat napig dolgozott s a hetedik napon megpihent s ha az ember — a biblia tanítása szerint — az isten képmására teremtett, úgy minden összehasonlítástól elestünk, mert a fodrászsegédeknek nincsen pihenőnap, kora hajnalban siet az üzletbe, este későn haza s mindezt nyomoruságos éhbérrét. Ime, ismét beválik a régi igaz közmondás: „Minél hosszabb a munkaidő, annál rosszabb a fizetés!” S ha önök ezen a kongresszuson most elhatározzák, hogy ezen nyomort megszüntetik, ha határozatokat hoznak oly értelemben, hogy e nyomor megszüntetésére a szervezet hivatott és ezt a jövőben cselekedeteikkel is bizonyítják, akkor a magyarországi fodrászsegédek is elérik az emberi

jogok korszakát és egy szebb, boldogabb jövőt.

Őnök ugyan szintén azon tűrhetetlen viszonyok között szülnének, mint amelynek között nekünk kell szenvednünk, azonban az önök harca egyezsersmind a miénk is és így testvéri szeretettel nyújtunk egymásnak kezet, hogy karöltve haladhassunk s harcolhassunk mindaddig, míg emberi jogainkat magunknak megszerezhetjük. Ebben az értelemben kívánok sikert és eredményt mai tanácskozásuknak.

Alscher szaktárs beszédét általános tetsszel fogadta a kongresszus.

Elnök a német és az osztrák testvér szervezetektől beérkezett átiratokat s üdvözlőleveleket olvasgatta fel.

Deffert János szaktárs (Budapest) magyarul tolmácsolja az osztrák kiküldött szaktárs beszédét.

A kongresszus a német és osztrák testvérek üdvözlését lelkes éljenzéssel tudomásul veszi.

Továbbá felolvastatja az elnök a magyarországi szaktársak üdvözlését, majd a bajai, kassai, zombori, lugosi és orsovai szaktársak meleghangú üdvözlő távirataira kerül a sor.

A kongresszus a magyar szaktársak megemlékezését is lelkesedéssel veszi tudomásul.

Napirend előtt *Zirczky Ferenc* szaktárs (Budapest) határozati javaslatot nyújt be, melyben kimondja az országos kongresszus, hogy tiltakozik a jelen kormányak az őssz-munkásság gyülekezési és egyesülési szabadsága ellen intézett támadása ellen, amivel egyezsersmind szolidaritást vállal az őssz-munkássággal és ezen jogok megvédésére a legvégőse fegyvertől sem riad vissza. Ezt a határozatot a kongresszus egyhangulag elfogadta.

A kongresszus napirendje a következő volt:

1. A fodrászsegédek helyzete.
2. A szaklap és ellentállási alap.
3. A tanonckérdés.
4. Az ipartestületi jogok kiterjedésének kérdése.
5. A szervező bizottság megválasztása.
6. Indítványok.

Elnök indítványára a napirend 1. és 2-ik pontja, valamint annak 4. és 5-ik pontja egy pontba lesz foglalva és tárgyalva.

Klincsák J. szaktárs (Budapest) az első pont előadja, magasan szárnyaló beszédében rámutat arra, hogy a fodrászsegédek jelenlegi helyzetét minden más szakma munkásainak helyzeténél rosszabb. Statisztikai adatokkal bizonyítja a jelenlegi munkabérek tarthatatlanságát és a kisegítő-rendszer megalázó és a züllést elősegítő voltát.

A munkaidő hosszúsága, az ebéidő hiánya és az egészségtelen munkahelyiségek következtében előforduló betegségek és a halálozási arány megdöbbentő eseteit statisztikai adatokkal bizonyítja és kimutatja, hogy 9000 fodrászsegéd körül 1600 a proletárbetegségben, a tüdővészben szenved. Szónok éles szavakkal emlékezik meg a főváros azon nagyszámú fodrászsegédeiről, akik még oly sötéttségben élnek, hogy minden szabad idejüket inkább korhadt éjjeli barlangokban töltik, mintsem különféle intézmények s szakszerveletek tudományos előadásait s felolvasásait hallgatnának. Rámutat arra, hogy mindezekben a bajokban csak az összetartás és a szervezkedés által lehet segíteni.

Alscher Károly (Bécs) az ausztriai viszonyokat ismerteti s statisztikai adatok-

kal bizonyítja, hogy az ottani munkaviszonyok lényegesen jobbak a miénkénél, s ezt csak a szervezkedés által érték el.

Boros J. szaktárs (Budapest) azt kívánja, hogy a vidéki kisebb városokban levő szaktársak érdekei is benfigyeltsanak az általános követelések között.

Pataky Frigyes szaktárs (Ujpest) azon panaszkodik, hogy vannak vidéki városok, ahol a vasárnapi munkaszünetet nem tartják be a munkáltatók, Ujpesten a szaktársaknak vasárnap is késő délutánig kell dolgozniuk; Sajóvárkonyon éppenséggel ismeretlen fogalom a vasárnapi munkaszünet. Ennek orvoslását kéri.

Gyümölcsös Lajos szaktárs (Nagykanizsa) a vasárnapi munkaszünetet alkalmával üzleten kívüli munka megszüntetését, illetve a munkaszünet betartásának ellenőrzését kívánta végrehajtani.

Klincsák elvtárs zárszavában utal arra, hogy a benyújtandó határozati javaslatban ezen érdekeket kifejezésre juttatták. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

„Megállapítja a borbély- és fodrászsegédek 1907. évi április 2-án, Budapesten tartott országos kongresszusa, hogy a magyarországi fodrászsegédek helyzete a rohamos fejlődés és az országban dúló óriási áremelkedés és drágasági viszonyok következtében rohamosan és a legnagyobb mértékben hanyatló és így a fodrászsegédek óriási nélkülözésekkel küzdenek. Az ország borbélymunkáltatói, de különösen a fővárosiak, kik éveken keresztül igyekeznek a biztatás semmitmondó jelszavaival félrevezetni a borbély- és fodrászsegédek nagy tömegét — maguk között a legpiszkosabb és legtitességtelenebb versengést folytatják, amely versengés különösen és lényegesen hozzájárul az ország fodrászsegédei helyzetének rosszabbításához. Ezzel kapcsolatosan a kongresszus kimondja, hogy ezen végzetes állapotnak önként való megváltoztatását nem várhatja a borbélymunkáltatóktól, ennélfogva a következő követelésekként való harcot kimondja egész Magyarország területére:

1. 12 órai munkaidő 13 óra keretben.
2. A természetbeni ellátás eltörlése.
3. A bérminimum megállapítása és a munkabérnek hetenkint való kifizetése.
4. Ezenként a kettős ünnepek másodnapján (karácsony, husvét, pünköszt) teljes napi munkaszünet.
5. Teljes 1 órai ebéidő.
6. Cselédmunka eltörlése.
7. Hetenkint minden munkás számára fél nap szabad idő.
8. Egészségügyi szempontból az üzletek tágas és világos volta, tisztaság és szellőztető készülékkel való felszerelése, hatósági ellenőrzése.

9. A 4. pontban említett ünnepeken kívül a piros betűvel jelzett ünnepeken az üzlet déli 12 órákor zárassék.

10. Május 1-én teljes napi munkaszünet, kivétel nélkül minden munkás részére.

11. Mindazon városokban, hol még vasárnap vasárnapjain a munkaszünetet nincs betartva, ezen jogcsorbítás megszüntessék. Egyben utasítatik a megválasztandó szervező bizottság, hogy minél rövidebb idő alatt hasson oda a kereskedelmi miniszternek, hogy a teljes vasárnapi munkaszünet a borbély- és fodrászipárnál is érvényesíttessék, a törvény idevágó szakaszának módosítása vagy rendelet útján. Egyezsersmind ezen törvény ezen szakaszának káros kivételése: a vásár-vasárnapi munka megszüntessék.

12. A borraival rendszer eltörlése.

13. A szervezet, mint a borbély- és fodrászsegédek illetékes tényezője, elismeressék.

Végül kimondja az országos kongresszus, hogy teljesen átéri ezen felállított jogok követelések szükségességét és ennek kivívását csakis az osztályharc alapján látja biztosítottnak. Továbbá utasítja a most megválasztandó országos szervező bizottságot, hogy tegyen meg minden intézkedést Magyarország összes borbély- és fodrászsegédei helyzetének megjavítására s ezen mozgalom eredménye érdekében az országos kongresszus jelenlévők összessége a legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi támogatásról biztosítja a szervező bizottságot s egyezsersmind aláveti magát az országos szervező bizottság határozatainak és intézkedéseinek.

Kimondja továbbá az országos kongresszus, hogy *egy politikailag, mint gazdaságilag csatlakozik a magyarországi szocialdemokratá pörthöz*, mert mint munkástábor csakis ezen párt küzdelmének eredményétől várja a munkásság érdekeinek jobb megoldását.

A kongresszus a benyújtott javaslatot *egyhangú lelkesedéssel elfogadja*.

A napirend első pontjának második felét *Óváry József* elvtárs ismertette.

Felemlítette a fővárosi munkáltatók „fekete listáját”, amely éppen a szervezett fodrászsegédek ébersége következtében hiúsult meg. Összehasonlítást tesz a munkásság mostani és hajdani helyzete között s konstatalja, hogy minden napszamos helyzete jobb a fodrászsegédek helyzeténél. Az emberséges bánásmódot illetőleg megszegyenítő, hogy éppen a fővárosi fodrászsegédek, akik a méltóság és tudomány forrásánál élnek, haladás tekintetében messze el vannak maradva vidéki szaktársaik mögött. Ebben a tekintetben a vidéki szaktársak fényes példákat szolgáltatnak a fővárosi szaktársaknak. Végül szóló felhívja a szaktársakat a mielőbbi szervezkedésre, mert a mesterok kihasználási módszerek fentartásáramár is szervezkedni készülnek. — A napirend első, illetőleg második pontja ki lévén merítve, elnök a tanácskozást déli fél 1 órákor felfüggeszti s a tárgyalás folytatását délután 3 órára halasztja el.

*

Nagy Géza elnök a tanácskozást délután 3 órákor ismét megnyitja s indítványozza, hogy a szervező bizottság jelölésére 5 tagú bizottság küldessék ki. A kongresszus ehhez hozzájárul és a következőket küldi ki: *Kalocsay Ödön* (Budapest), *Klincsák János* (Budapest), *Fürstinger Ottó* (Székesfehérvár), *Martin Miklós* (Szombathely) és *Wolf Antal* (Pécs).

A napirend következő pontját *Nagy Béla* szaktárs (Budapest) ismertette. Rámutat arra, hogy mily szükséges és szoros összeköttetés kapes a szaktársak érintkezésénél a szaklap. Ez utján lehet és kell ismerkedni a szaktársakkal, ezzel kell felvilágosítani az indifferens munkásokat a szervezkedés céljáról, az ellentállási alap szervezése és létesítésének okait és célját említi fel, ezután határozati javaslatot nyújt be, mely szerint minden üntudatos szervezett fodrászsegéd hetenkint 10 fillért a szaklapra és 10 fillért az ellentállási alapra fizessen úgy helyben, mint vidéken s azonkívül a szaklap havonta kétszer jelenjen meg.

Martin Miklós (Szombathely): A javaslat egyöntetű rendelkezése ellen szólal fel. Véleménye szerint a vidéki szaktársaknak nincs

anyagi jövödelmük, hogy ezen kötelezett-ségüknek megfelelhessenek.

Fürstinger Ottó (Székesfehérvár): Az előtte szóló véleményéhez hozzájárul. Szervezete nevében kéri a kongresszust, hogy az egy-öntetli kötelezettség alól a vidéki szaktársak felmentessenek.

Fiamer Péter (Temesvár): Magáévá teszi az előtte szólók indítványát és szervezete nevében szintén felmentést kér.

Nagy Géza éppen az egyenlő köteletség és áldozat szempontjából szükségesnek tartja a kivétellek megszüntetését. Mindnyájuk közös nagy ügyéről van szó, mely úgy a vidéki, mint a fővárosi szaktársaknak egyenlő szolgálatokat lesz hivatva teljesíteni. Kéri a javaslat elfogadását. A javaslatot a kongresszus nagy szótöbbséggel elfogadja. Következő pontot Nagy Géza szaktárs ismertet. Vázolja azt a barbár módot, amely a tanoncok egészségét és jövőjét veszélyezteti. Ha a tanoncokról beszélünk, csak a legnagyobb sajnálattal tehetjük azt meg. A tanoncokat cseléd és házi szolgálai teendőkre használják fel s ha felszabadul, csak a véletlenül ellopottak tanulmányával kell felvenni a küzdelmet a létért. Foglalkozik a tanonetenyésztéssel és azon hátrányokkal, melyek az által károsak a munkásokra és az iparra.

Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a kongresszus követeli állami szakiskolák létesítését, a tanulói idő leszállítását, amely 3 évnél tovább nem tarthat. Tanoncok 14 évnél fiatalabb nem alkalmazható. Követeli a kongresszus a tanoncok számának korlátozását. Munkásokból és munkáltatókból bizottság alakíttassék, amely a tanonciyekben felmerült vitás kérdésekben döntsön. Boros S. (Budapest) az iptertületi jogok kiterjesztéséről beszél. Azt mondja, hogy azok valóságos állapot képeznek az államban. A jelenlegi tanonevizsgáló bizottság működését, amely kizárólag munkáltatókból áll, erős kritika tárgyává teszi. Rámutat a vidéki munkáltatókra, különösen a bánátiakra, akik kenyerüket, sőt jómódjukat is zsenge gyermekekkel kerestetik meg, akiket éjjel-nappal kergetnek, szegénydíjért házalni, nem törődve a fejlődésben levő gyermekek testi egészségére, hogy hiányos szakbeli kiképzésük folytán tudnak-e majd meglenni a létért való küzdelemben. A határozati javaslatot elfogadásra ajánlja.

A kongresszus a benyújtott javaslatot egyhangulag elfogadja.

Következő pont az országos szervező bizottság választása.

Klincsák János (Budapest): A jelölő bizottság nevében a következőket ajánlja a szervező bizottságha:

Csili János, Juricsék János, Klincsák János, Nagy Béla és Óváry József. A kongresszus szótöbbséggel megválasztja a jelölteket.

Indítványok. **Boros S.** (Budapest): Indítványozza, hogy a bérminimumota kongresszus állapítsa meg s a szervező bizottság programját szabja meg.

Elnök felvilágosítása, **Alscher K.** (Bécs) hozzászólása után Boros visszavonja indítványát.

Fiamer P. (Temesvár): Indítványozza a legközelebbi kongresszus helyének megjelölését. Pataki Frigyes (Újpest) ezt ellenzi, mire a kongresszus ennek eldöntését a szervező bizottságra bizza.

Ezek után elnök figyelmezteti a kongresszust a hozott határozatok fontosságára s átadja a szót **Alscher K.** (Bécs) szaktárs-

nak, aki lelkesítő szavakban kéri a jelen-
váltakat a kitartó munkára s figyelmezteti
a szociáldemokracia eszméjének istapulására.
Végül az elnök a kongresszust a munkás-
induló lelkesítő hangjai mellett berekeszti.

Közgyűlés.

Szakegyletünk 1907 április 1-én tartotta meg I. évi rendes küldött-közgyűlését.

A vidéki csoportok közül képviselve volt Temesvár, Pécs, Székesfehérvár, Nagykanizsa, Szombathely, Kőbánya 300 taggal, a fővárosi szaktársak közül képviselve volt 200 tag.

Klincsák János elnök, a határozatképesség megállapítása után, üdvözölte a közgyűlést és az osztrák testvérszervezet küldöttjét, **Alscher Károly** szaktársat.

Ezután **Alscher** szaktárs az osztrák szaktársak üdvözletét tolmácsolja, akik figyelemmel kísérik magyar szaktársaik küzdelmét és munkájukhoz a legjobb sikert kívánják.

Következett a napirend.

Nagy Béla szaktárs, mint előadó, az évi jelentést terjeszti elő. A helyi szakmozgalom a múlt évilhez képest nem mutat haladást, sőt a tagok számának csökkenését. Ezzel szemben a vidéken rohamos fejlődésnek indult a szervezkedés, annyira, hogy a központi vezetőség képtelen volt a vidék kívánalmainak eleget tenni. Ennek oka részben a jelenlegi alapszabályok hiányossága, részben a fővárosi szaktársak nemtörődömsége volt.

Azon erőket, melyeket a vidék szolgáltatott, a helyi szakmozgalom emésztette fel minden eredmény nélkül, a vidéki csoportok rovására. Illeszi, hogy ez a jövőben meg fog változni, különösen akkor, ha a módosított alapszabályokkal fogunk rendelkezni. Azonfelül a fővárosi szaktársak is be fogják látni, hogy nekik épp oly kötelesegeik vannak önmagukkal szemben, mint a vidékieknek s nem engedik magukon száradni azt a szegényt, hogy vidéki szaktársaink helyzete sok helyen tűrhetőbb és javulásnak indulj, míg az övök még mindig csak a régi elviselhetetlen. Utal a szaklap legutóbbi számában közölt jelentés főbb pontjaira s kéri a közgyűlést, hogy tegye erős kritika tárgyává a vezetőség működését, azonban a hiányokat a jövőben úgy igyekezzenek pótolni, hogy minden egyes tag vállvetett igyekezettel támogassa munkájában azt a vezetőséget, amelye bizalmát helyezte. Kéri a jelentés tudomásul vételét és a vezetőség részére a felmentvény megadását.

Malicsek Károly szaktárs a számvizsgálók részéről teszi meg a jelentést s szintén kéri a felmentvény megadását.

Boros J. szaktárs kifogásolja az előadó jelentését s azt mondja, hogy a vezetőség nem igyekezett munkával megbizni a tagokat.

Alscher Károly szaktárs figyelmezteti a közgyűlést, hogy ilyen kicsinyes kérdéssel nem lehet alapos munkát végezni. A tagoknak nem szabad várni, hogy őket külön-külön valamivel megbizza a vezetőség. Aki tud és akar dolgozni, az talál alkalmat és módot ezen kötelesség teljesítésére. Kéri a közgyűlést, hogy előtte lebegjen mindig az eszme, melynek a szaktársak szolgálatába állottak.

Óváry elvtárs, pártolótag elismeri, hogy a vezetőség jelentése nem elégitheti ki teljesen a tagokat, azonban ha vannak hibák, ugy ezek részben a tagok gyengeségében megalálhatók.

Nagy Géza szaktárs felvilágosításai után **Fiamer Péter** szaktárs (Temesvár) ügyrendi felszólalása következett.

Nagy Béla előadó válaszló ezután a felszólalóknak s visszautasította a felhozott vádakat.

Klincsák S. elnök ezután megköszöni a vezetőség nevében a tagok eddigi bizalmát s kéri a felmentvény megadását.

A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul veszi és a felmentvényt megadja.

Korelnöknek **Fiamer Péter** szaktárs választott meg, ki az elnökséget átveszi.

A jelölő-bizottságha a következő szaktársak küldettek ki: **Malicsek Károly**, **Vágó Viktor**, **Ferenczy Mihály** (Budapest), **Rajkovic Emil** (Temesvár), **Martin Miklós** (Szombathely), **Fürstinger Ottó** (székesfehérvár). Szület után **Martin Miklós** a jelölő-bizottság nevében a következőket ajánlja a vezetőségbe:

Elnökök: Nagy Géza.

Álrelnökök: Deffel János és Ferenczy Mihály.

Számvizsgálóknak: Malicsek Károly, Szünder Jenő, Juricsék János.

Választmányi tagokul: **Gödör Sámuel**, **Fellner Ferenc**, **Kozma János**, **Erdélyi Lajos**, **Csili János**, **Krausz Dezso**, **Bódi Lajos**, **Zódi János**, **Veer Károly**, **Bodor Rafael**, **Spreicer Miklós**, **Hódos Lukács**, **Nagy Béla**, **Barocsay Béla**, **Spitzkopf Károly**.

Póttagokul: **Bognár István**, **Kakuk Antal**, **Oberst Antal**, **Tóth András**, **Rott János**, **Weisz Sándor**.

A közgyűlés a jelölteket kisebb vita után egyhangulag elfogadja.

Nagy Géza megköszöni a vezetőség nevében az előlegezett bizalmat s igéri, hogy a jövőben a legnagyobb erővel fog a vezetőség az összesség érdekében küzdeni, azonban támogatást kéri a tagoknak, mert enélkül eredményes munka nem végezhető. Ezzel az elnökséget átveszi és felolvassa a hamburgi testvérszakegylet üdvözlő táviratát.

Következett a napirend 2. pontja: a munkánélküli és utassegély szabályzata.

Nagy Béla előadó pontonként felolvassa ismertet a szabályzatot.

Boros J. szaktárs hozzászólása után, aki kifogásolja a szabályzatot.

Zabreczky Ferenc (Székesfehérvár) az előadó javaslatát helyesli.

Alscher K. (Bécs) indítványozza, hogy a közgyűlés ne hamarkodja el a dolgot, hanem bizza ennek kidolgozását a vezetőségre annál inkább, mert ha a kölesönösségi szerződést kívánják megkötni a külfölddel, szükséges, hogy az osztrák szövetség szabályai szerint csinálják meg.

A közgyűlés elfogadja **Alscher K.** indítványát.

Következett a napirend 3. pontja: az alapszabályok módosítása.

Nagy Béla ismertet az alapszabályokat s pontról-pontra magyarázza.

Zabreczky Ferenc felszólalása után a közgyűlés elfogadja az alapszabályokat s megbizza a vezetőséget, hogy azokat jóváhagyás végett terjessze fel a helyügyminiszterhez.

Indítványok.

Wolf Antal (Pécs) csoportja megbizásából indítványozza, hogy a jogvédelmi díjat ne a csoportnál maradjon %-ból, hanem a központ fedezze a csoportoknál.

Nagy Béla indítványozza, hogy a vezetőség utasítsák ennek szabályozása, a viszonyok mérlegelésével.

Alscher K. szintén ilyen értelemben tanácsolja elfogadni.

Wolf Antal visszavonja indítványát és hozzájárul ehhez a közgyűlés is és így értelemben dönt.

Gyümölcs Lajos (Nagykanizsa) és Fürstinger Ottó (Székesfehérvár) visszavonják a csoportjaik részéről tett indítványokat, melyeket az alapszabályok módosítására vonatkozólag küldtek be, mivel a módosításban benfoglaltatik indítványuk.

Nagy Béla mint a régi vezetőség indítványát nyújtja be, hogy akik tagsági jogukat önhibájukból elvesztették, kétszeres beiratási díjat fizeszenek újbóli beiratkozásuk alkalmával. Azonban, mielőtt ennek tárgyalásába menne a közgyűlés, bejelenti, hogy ő kisebbségi indítványt nyújt be a volt vezetőség egy részéről, melyben azt kívánja kimondatni, hogy a tagsági jogukat így módon elvesztett tagok 3 havi hátralékot tartoznak befizetni, azonban cselekvő jogaik csak a hátralék kifizetése napjától kezdve legyenek érvényben.

Nagy Géza hozzászólása után, aki utal a jelenlegi viszonyokra, ugyszintén Alscher K. (Bécs) felvilágosításai után a közgyűlés az előbbi indítványt fogadja el, mely szerint az így módon törtült tagok dupla beiratási díjat fizeszenek.

Nagy Géza indítványozza, hogy a Stuttgarban tartandó nemzetközi szakkongresszusra a kiküldött személyben állapotjon meg a közgyűlés, amennyiben a kiküldéshez a rendkívüli közgyűlés már hozzájárult.

Alscher K. (Bécs) hozzászólása után a közgyűlés Nagy Gézát küldi ki a stuttgarti kongresszusra a szakegyet képviselőként.

Gyümölcs Lajos (Nagykanizsa) indítványozza egy állandó pénzeszedő alkalmazását.

Fixmer Péter (Temesvár) és Nagy Béla módosítása után a közgyűlés kimondja, hogy a vezetőséget bízza meg ennek elintézésével és szervezésével.

Martin Miklós (Szombathely) indítványozza, hogy a központi vezetőség postatakarépenzári csekket váltson, hogy a vidéki csoportok a pénzt oda fizethessék. Szintén a vezetőségre utasítatik.

Nagy Béla indítványozza, hogy a vidéki küldöttek utköltésgeit és ellátási díjainak megteremtését a közgyűlés is hagyja jóvá. A közgyűlés ezt kimondja.

Ezután Alscher K. (Bécs) szép szavakban kéri a közgyűlést a most megjelölt irány elérésében való haladásra.

Fodrász-szövetség.

A „Fodrász-Ujság” 1907. évi április hó 1-én megjelent 7. számában fentí címmel egy cikk jelent meg, dr. Gerő Ernő ügyvéd aláírásával. Ezen cikkben örömmel üdvözlő a mozgalom kezdeményezőjét. Azután végig nyargal a borbély- és fodrászpar végig baján és kisüti, hogy szervezkedni kell a borbélymunkáltnak, mert baj van köpecen.

Mert a borbély- és fodrász-iparnál a kontárók nagyarányú tisztességtelen versenyt üznek és megteremtették a segédek között a szociális-tikus fészkelődést. És most már ő maga is ógató szűkségnek tartja a borbélymunkáltnak szövetségének megalakítását.

Igy vélekedik ezután az újonnan felavatott milkevelő iparlovag ur.

„Az ipartestületi rendszer keretében nem fejleszthető ki a szabad erő-érvényesítés, mert hiszen tudvalevő, hogy az ipartörvény az ipartestületek számára marsúrtat szabott. Szűkség van tehát olyan

szervezetre, melynek keretében a fodrászparosok erejüket szabadabban szellemben, minden nehézség és korlátok nélkül kifejleszthetik.

Szűkség van pedig erre a szabadabb és erőteljesebb munkálkodásra éppen most, amikor a tisztességtelen verseny éppen ezen iparágban öltött oly nagy-mérvű arányokat.

Ma már alig van a fővárosban utca, ahol a szakmai-beli fodrászparos mellett ne látnánk a szomszédában a „kontár“-t. Ezek a kontárók mit sem törődnek a szakmai követelményeivel. Ezek cselekedeteiben, üzleti elveiben minden van, csak az nem, ami a fodrászpari szakmunka becsületet törekvéseit előmozdítaná.

Hisz nem menjünk tovább az árnaknál. Valóban szűgyenletes, amit e téren a kontárók üznek. Vannak oly kontárborbélyök, kik 20 fillérről: sőt vannak egyes kültek helyek, ahol 15 fillérről végzik a borotválást.

Iát ez az eljárás nem egyéb a fodrász-szakmunka lebecsülésénél! De tovább megyek. Tapasztalatom gyűzött meg arról, hogy az eluult szocialistikus fészkelődésnek éppen ezek a kontár „fönök” urak itéltek éli, akik valóságban kiszákmányolják a munkások erejét.”

Nem tudjuk megérteni, hogy mit fákart a cikkíró ur elérni a fentirt hamis adatok beállításával, mert tudunkkal éppen a borbélymesterséget tanult borbélymunkáltnak a tisztességtelen versenyt és azok szákmányolják ki a legnagyobb mértékben a fodrászsegédeket.

A tisztességtelen versenyt a legocsmányabb módon a következő mesterségüket tanult, tehát nem kontárók üzik a fővárosban.

Komáromy Antal, Helmich Konrád, Czör József, Koch Ignác, Weisz Samu, Krausz Rezső, Wetsch Simon, Werth Tiboldis, Márton Gyula. Ezek a borbélymesterséget tanult munkáltnak 40 fillérről hajat vágának, fejét mosnak, borotválnak, hajat sütnék és minden vendégnek tiszta bajuszkiötövel kötik fel a bajuszukat.

Igen tisztelt cikkíró ur! Az itt felsorolt urak közül egysen kontár és még csak 20 fillért sem kérnek a borotválásért, hanem tetőtől-talpig kiszolgálják a vendéget 40 fillérről. De ha csak ezek üznek a tisztességtelen versenyt a borbély iparnál, a fejünk sem fájna. Hanem az a baj, vannak és kontra. Az itt következő és a borbélymesterséget tanult borbélyok az üzlet ajtójára kifüggesztett árszabály-táblán hirdetik, hogy 10 fillérről borotválnak, 20 fillérről hajat vágának 5 fillérről megfésztelik a vendégeiket.

Kemény Antal, Aragayán Rezső, Sar Mátyás, Burnagy Imre, Wirth Henrik, Fehér János, Leszl József, Boros Jenő, Bitter Károly, Tölgyesi Antal, Szász János, Dávid János, Fleischer Adolf, Kovács Ferenc, Krasztl Péter, Mengai Mihály, Madár Károly stb.

Ezekre az urakra sem mondhatja rá még cikkíró ur sem, hogy nem tanult borbélymunkáltnak, ezek között sem tudunk egy kontárt sem felsorolni. Tehát, kik üzik a tisztességtelen versenyt, a kontárók vagy a mesterségüket tanult borbélyok, cikkíró ur?

Ami pedig a fodrászsegédek kiszákmányolását illeti, ez az adata is hamisan lett beállítva igen tisztelt fiskális ur. Mert a segédek bejelentésekor a munkakönyvből mindenkor kitűnik, hogy addig, amíg a mesterségüket tanult borbélymesterek 40–50 koronát fizetnek, a kontárók 70–80 korona havibért adnak alkalmazottjaiknak.

Tehát melyik szákmányolja ki jobban a fodrászsegédeket?

De különben is nem az a céljuk önknek a borbélymunkáltnak szövetségének megalakításával, hogy önkök a borbélyipart megmegtmentsék a tisztességtelen versenytől, hanem ami a többi munkáltnaké, hogy a fodrászsegédeket egyöntetlen szákmányolhassák és ha az érdekeik megkívánják, azokat megrendszabályozhassák a törvény védelme alatt és alapot gyűjthessenek arra,

ha a segédek sztrájkba lépnek, hogy a munkáltnakot segíthessék.

Hogy a szövetség megalakításával ez a céljuk, ezt legjobban bizonyítja az az ellentét, amely az ön cikke és Joszt Péter ipartestületi elnöknek március hó 26-án a közgyűlésen elmondott beszéde közt van. Joszt ur a következőképp okolta meg a szövetség megalakításának szűkségét:

Tisztelt Közgyűlés!

Egy tényről az évi jelentés nem számol be és ezzel rövidlen foglalkozni kitéleségem. A munkaviszony általában, tehát a saját szakmánknál is, mindjobban komplikálódik ugy, hogy az egész iparösség a kérdéssel foglalkozott a múlt évben, de az egyes szakmak külön-külön is foglalkoznak vele. A mi működésünk eddigéle csak arra szorított, hogy az ipartestületnek országos szövetsége kebelében ezen kérdéssel foglalkozó minden tanácskozásban részt vettünk és most már annyira vagyunk, hogy bizony saját szakmánknak is szakmai szervezkedést létesíteni kell.

Amint a munkásszervezetek létesültek, melyeket mint a gyengébbeket, eleinte úgy a saját, mint az egész közvélemény rokonszennél támogatott, is, reméljük már most mi munkaadók, akik ez idő szerint abban a nagy küzdelemben már-már a győzelem fel vagyunk, hogy most minket is támogatni fognak úgy a saját, mint a közvélemény, de a hatóságok is. Igaz, hogy a munkaviszonyban a kényszernek, a terrorizmusnak volt a legnagyobb eredménye. Hogy a vezetők jó iskolázottsága, de még inkább azt kell mondani, a kitűzött életéleja és existenciájának biztosítása volt a legnagyobb bajtörő, mely az egyszerűbb munkásemberről is a legnagyobb áldozatkészséget tudta megteremteni: az minálunk munkaadóknál, még igen sokáig hiányozni fog. Mégis foglalkozunk kell nekünk is a kérdéssel, mert ha bennünk a fentvezetett kelleknek nicsenek is meg mind, az egyik: a veszélyeztetett existenciára iránti érzet megvan. A nagy közvélemény és a saját már nekünk sem tagadhatja meg rokonszennét és támogatását.

Ez az, amitől foglalkozunk a lefolyt évben is és mivel foglalkozunk kell a jelenben és jövőben. A szociális kérdés a testületi életben és a munkaadók nagy zömében egyaránt!

Tehát nekünk is szervezkedni kell! De áldozatot is kell hoznunk, mert a háború esztéséhez három dolgot szűkséges: pénz, púsz és pénz!

Azt hiszem, hogy ezek után fiskális ur is befogja látni, hogy a borbélymunkáltnak nem azért hivta fel a szervezkedésre, mert a kontárók a tisztességtelen versenyt üzik, hanem ezt csak mint a bikaviador vörös postoként lengett meg előtűk, hogy belépjenek a szövetségbe.

Joszt ur pedig maga is beláthatja most, hogy a fodrászsegédek szervezete nem azért van csak, hogy a szak társak oda a 20 filléretet fizessek be, amit ellentünk munusnak használt fel állandóan, mert a fent elmondott beszédének a végén háromszor is azt mondotta, hogyha a borbélymunkáltnak azt akarják, hogy érdekeiket megvéldje az ipartestület, akkor adjanak oda pénzt, pénzt és pénzt. Mert ha ezt a ténny nekünk bűnül róttá fel, akkor ma maga is beleesett ugyan abban a bűnben.

Szak társainkat pedig újból felhívjuk, hogy most már kétszeres erővel szervezkedjenek, mert utban a munkáltnak üszítő szövetsége és az, ha bennünket készületlenül talál, csak magunkat okolhatjuk érte.

Figyelmeztetés. Az országos kongresszus határozata értelmében minden szervezett szak társnak hetenkint 10 fillér szaklapdíjat és hetenkint 10 fillért az ellentállási alapra kell fizetni, ugy helyben, mint vidéken. Ezen határozat végrehajtása 1907. május 1-től válik kötelezővé.

A központi szervező bizottság.

Felölös szerkesztő: **Kiss Béla.**

Kiadja: **Lapbizottság.**

Fachblatt der Barbier- und Friseurgehilfen Ungarns

Offizielles Organ des Fachvereins der Barbier- und Friseurgehilfen Ungarns.

Nach dem Kongress.

Ein lang gehegter Wunsch der ungarländischen Gehilfenschaft ist mit dem während der Osterfeiertage getagten Landeskongreß in Erfüllung gegangen. Und wie heiß diese Sehnsucht war und wie ernst, trist, beziehungsweise unerträglich die Lage der im Lande zerstreut lebenden Kollegen ist, das beweisen zur Genüge die durch ihre Vertreter auf dem Kongreß gefaßten so kursgebenden, wie epochemachenden Beschlüsse.

Von den Beratungen und den gefaßten Beschlüssen soll unten die Rede sein; hier wollen wir nur die Tatsache selbst und ihre Folgen in Erwägung ziehen. Die anwesend gewesenen Delegierten — und sogar die ferne geliebten Kollegen, denen es ihre materielle Lage nicht gestattete, den Kongreß mit einem Delegierten zu beschicken, aber zu den Beschlüssen des Kongresses und deren Ausführung schriftlich oder telegraphisch ihre Zustimmung gegeben haben — liefern den Beweis dafür, daß die Sache der Friseurgehilfen des Landes in den altherkömmlichen, beschämenden Zuständen nicht mehr bleiben kann und auch nicht länger bleiben darf.

Aus den Vorzeichen wählten wir zu sehen, daß den vergangenen Beratungen eine einheitliche und gesunde Bewegung folgen wird. Denn die Teilnehmer des Kongresses, die sich in alle Richtungen des Landes zurückzogen, nahmen die Ueberzeugung mit sich, daß die gegenwärtige drückende Lage der Friseurgehilfen nur durch die klassenbewußte Organisation abgeändert werden kann. Wohl werden diese Kollegen die Schwierigkeit nicht verkennen, die sich, abgesehen von dem friedlichen, jede Bewegung zu unterdrücken trachtenden Betragen unserer Arbeitgeber der Organisation in den Weg stellen; denn es gibt leider unter uns Kollegen noch solche genug, die in ihrer Selbstbewußtheit allen jenen Kollegen feindlich gesinnt sind, die auch ihre elende Lage verbessern wollen. Diese haben sich an die elenden Entbehrungen schon so gewöhnt, daß sie sich mit dem Gedanken, noch freier und zufriedener leben zu können, gar nicht befreunden können. Diese traurige Erscheinung jedoch soll die heimgekehrten Delegierten von der Arbeit nicht abschrecken. Solche Hindernisse haben bei den andern Arbeitern jeder Gewerkschaft bestanden; mit festem Willen und zäher Ausdauer aber wurden auch diese bewältigt. Jeder einzelne Teilnehmer des Kongresses sei ein starker, unbeugsamer Agitator der Durchführung der dort gefaßten Beschlüsse. Stößt er während seiner Arbeit auf Hindernisse, schrecke er davor nicht zurück, sondern bearbeite so lange die Pforte der Finsternis und Unwissenheit, bis nicht eine kleine Bresche darin entsteht. Auch durch die kleinste Bresche wird schon ein Lichtstrahl des Wissens in die Dunkelheit eindringen und die Kollegen zu dem Selbstbewußtsein erwecken, daß auch sie arbeitende Proletarier sind, die das Recht haben, von allen jenen irdischen Genüssen Anteil zu fordern, welche ein winzig kleiner Teil der privilegierten Gesellschaft durch Jahrtausende beschlagnahmte. Und ist nach andauernder Pio-

nierarbeit der heimgekehrten Kollegen der erste Strahl der Wahrheit durch die entstandene Bresche in die Seele der Kollegen eingedrungen — dann wird der Erfolg, welcher nach der Befreiung der arbeitenden Millionen der echte Feiertag des menschlichen Wohlergehens, der Zufriedenheit und der Freude sein wird, nicht lange auf sich warten lassen. Der Kongreß hat bei der Fassung seiner Beschlüsse seinen wirklichen Gefühlen Ausdruck verliehen, als er auch die Richtung bezeichnete, in welcher auch die Friseurgehilfen als Arbeiter in dem Ideengang der Gesamtarbeiterschaft wandeln müssen. Und dieser Ideengang kann kein anderer sein, als das selbstbewußte leitende Prinzip der Gesamtarbeiterschaft: *die internationale Sozialdemokratie*, in deren Zeichen der erste Landeskongreß der ungarländischen Friseurgehilfen verlaufen ist.

Der erste Kongress der ungarländischen Rasur- und Friseurgehilfen.

Am 2. April wurde der erste Kongreß der ungarländischen Rasur- und Friseurgehilfen im Hotel „Erzherzog Josef“ abgehalten. Der erste Ton, die würdevolle Haltung der Delegierten, die inhaltsvollen Vorträge der Referenten und Redner geben ein glänzendes Zeugnis davon, daß die ungarländische Gehilfenschaft vollkommen reif ist, um sich aus dem, einem Alpdrücken gleich auf ihr lastenden Sklavenjoch zu befreien. Die gewichtigen Beratungen und Beschlüsse dieses Gehilfentages werden für die ferne Zukunft von ausschlaggebender Wirkung sein und Vieles zu der gründlichen Umgestaltung der wirtschaftlichen Lage der Gehilfenschaft beitragen. Der parlamentarische Verlauf des Kongresses war der denkbar würdevollste und der erste Kongreß der ungarländischen Friseurgehilfen wird seinen Teilnehmern gewiß immer lebhaft in Erinnerung bleiben. Der Verlauf des Kongresses war folgender:

Johann Klänesik (Budapest) begrüßt den in Vertretung der deutschen und österreichischen Bruderorganisationen anwesenden Kollegen Karl Alseher und die Delegierten im Namen des Organisationskomitees und empfiehlt zum Alterspräsidenten Genossen Josef Öváry (Budapest). Öváry proponiert die Entsendung eines Verifikationskomitees, das gleichzeitig auch den zu wählenden Vorsitzenden in Vorschlag zu bringen hat. In dieses Komitee wurden gewählt: Ludvig Gyümöles (Nagykanizsa), Franz Gazdag (Budapest) und Adalbert Nagy (Budapest). Adalbert Nagy meldet im Namen des Verifikationskomitees, daß 45 Delegierte verifiziert sind, und zwar sind anwesend aus 20 Städten 25 Delegierte in Vertretung von 2000, und aus der Hauptstadt 20 Delegierte in Vertretung von 1500 Friseurgehilfen. Das Komitee empfiehlt zum Vorsitzenden den Kollegen Géza Nagy (Budapest) zu Stellvertretern die Kollegen Peter Fixmer (Temesvár) und Michael Veitz (Szombathely); zu Schriftführern die Kollegen Johann Csiki (Budapest) und Anton Wolf (Pécs). Die Genannten wurden gewählt. Obmann weist nach Begrüßung der Anwesenden auf die gewissenlose Ausbeutungssucht unserer Arbeitgeber hin, apostrophiert die Klassen-

herrschaft und unterzieht das brutale Verfahren gegen die Arbeiter einer scharfen Kritik. Redner weist auf die Wichtigkeit des Kongresses hin und erteilt nach Verlesung und Annahme der Geschäftsordnung dem Vertreter der ausländischen Bruderorganisationen das Wort.

Karl Alseher (Wien):

Verehrte Kongreßteilnehmer! Die österreichische Gehilfenschaft hat mich nicht nur entsendet um ihnen allein die Grüße zu übermitteln, sondern auch an ihren Beratungen teilzunehmen, aus diesen Beratungen zu lernen, wie sie in Zukunft ihre Taktik, ihre Tätigkeit bestimmen, um die ungarländische Gehilfenschaft der Organisation zuzuführen.

Ein Jubelruf durchzog damals alle diese Länder, wo die Leibeigenschaft aufgegeben, wo in jedem Staate das gleiche Recht für jeden Staatsangehörigen proklamiert wurde.

Die Leibeigenschaft ist aufgehoben, aber dafür ist in all diesen Ländern das Klassenrecht eingeführt, dieses Klassenrecht der Ausbeutung des wirtschaftlich Schwächeren durch die wirtschaftlich Stärkeren.

Und auch wir Friseurgehilfen gehören zu diesen Ausgebeuteten, denn endlos ist unsere Arbeitszeit, elend sind unsere Löhne; weder von Gesetzeswegen, noch durch unsere Meister wird etwas getan, unsere traurige Lage zu verbessern.

Was wird denn uns schon als Kindern in der Schule gelehrt?

Der liebe Hergott hat die Welt in sechs Tagen erschaffen und am siebenten Tage hat er geruht.

Und wenn der liebe Gott sechs Tage nun arbeitete und am siebenten Tage ruhte und wenn wieder nach der biblischen Geschichte, der Mensch das Ebenbild Gottes ist, so wollen wir jedem Vergleiche aus dem Wege gehen, denn der Friseurgehilfe hat nicht sechs Arbeitstage, sondern sieben, für denselben gibt es keinen Ruhetag. Früh morgens ein Geschäft, spät abends aus dem Geschäft, dabei eine elende Entlohnung.

Es bewahrheitet sich wieder das alte Sprichwort: Je länger die Arbeitszeit, desto schlechter die Bezahlung.

Und wenn Sie nun auf diesem Kongresse Beschlüsse fassen, dieses Elend zu beseitigen, wenn sie Beschlüsse fassen, daß mit aller Kraft die Agitation zur Beseitigung dieses Elends einzusetzen hat, dann wird auch den ungarländischen Friseurgehilfen das menschliche Recht werden, eine bessere und freiere Existenz zu erreichen.

Sie leiden ebenso unter diesen unleidlichen Verhältnissen, als wir leiden müssen, euer Kampf ist zugleich unser Kampf und so wollen wir uns brüderlich die Hände reichen, Schulter an Schulter marschieren, kämpfen, bis das Recht, das für uns spricht, endlich auch sich verwirklicht hat. In diesem Sinne wünsche ich den Beratungen den besten Erfolg.

Alsehers Rede wurde mit stürmischer Begeisterung aufgenommen und Redner von allen Seiten beglückwünscht.

Vorsitzender bringt die Zusehrift und die Begrüßungsdepesche der deutschen Bruderorganisation zur Verlesung, die Kollege Johann

Deffert (Budapest) ins Ungarische verdolmetscht. Wird mit begeistertem „Hoch“ auf die deutschen Brüder zur Kenntnis genommen. Ferner gelangten die in sehr warmen Tone gehaltenen Begrüßungsdepeschen des ungarländischen Fachsenats, sowie die der Kollegen der Städte: Baja, Kassa, Zombor, Lugos und Orsova zur Vorlesung. Der Kongreß votiert diesen Kollegen Dank.

Franz Zirczky (Budapest) reicht vor der Tagesordnung einen Beschlußantrag ein, in welchem der Landeskongreß gegen die, gegen das Versammlungs- und Vereinigungsrecht der Gesamtarbeiterschaft gerichteten Angriffe der Regierung energisch protestiert, womit er sich gleichzeitig mit der Gesamtarbeiterschaft solidarisch erklärt und zur Verteidigung dieser Rechte auch vor den äußersten Waffen nicht zurückschrecken wird. Der Beschlußantrag wird mit Akklamation angenommen.

Die Tagesordnung des Kongresses war folgende: 1. Die Lage der Friseurgehilfen. 2. Agitation und Organisation. 3. Fachpresse und Widerstandsfonds. 4. Lehrlingsfrage. 5. Die Frage der Ausdehnung der Rechte der Gewerkekorporation. 6. Wahl des Organisationskomitees. 7. Anträge.

Auf Proposition des Obmanns werden die Punkte 1 und 2, sowie 4 und 5 je unter einem Punkte verhandelt.

J. Klincsák (Budapest) weist im Referate der ersten Hälfte des nunmehr doppelten Punktes in schwungvoller Rede darauf hin, daß die Lage der Friseurgehilfen schlechter ist, als die eines jeden anderen Arbeiters und beweist mit statistischen Daten die Unhaltbarkeit der gegenwärtigen Lohnverhältnisse. Referent weist auf Grund eben solcher Daten eines Oberarztes in unserer Krankenkasse die erschütternde Tatsache nach, daß von 9000 Friseurgehilfen 1600 an der Proletariatskrankheit, der Lungenschwindsucht zu Grunde gehen. Die lange Arbeitszeit, die mangelhafte Mittagszeit seien daran Schuld. In dieser Hinsicht ist die illoyale Haltung und der Schmutz der Arbeitgeber den arbeitenden Kollegen gegenüber so groß, daß sie bald selbst darin versinken werden. Redner apostrophiert in scharfer Rede die Dunkelheit, in welcher jene Budapestener Kollegen leben, die in Winkelkneipen und Lasterhöhlen ihren Lastern fröhnen, anstatt den Vorlesungen der Bildungsstätten und Fachvereine beizuwohnen und nicht so viel Selbstbewußtsein haben, wie unsere Provinzkollegen, die ihre Sklavenketten größtenteils schon abgestreift haben. All dem sei nur durch die stramme Organisation abzuhelfen.

K. Alscher (Wien) weist auf Grund einer Statistik aus, daß die Lage der Gehilfenschaft in Österreich eine weit günstigere sei, als in Ungarn, was jedoch auch dort nur durch die Organisation erreicht werden konnte.

I. Boros (Budapest) wünscht, daß auch die Interessen der Kollegen der kleinen Provinzstädte in den zu stipulierenden Forderungen gehörig zum Ausdruck gelangen mögen.

F. Pataky (Ujpest) bringt dem Kongreß zur Kenntnis, daß die obligatorische Sonntagsruhe von den Arbeitgebern flau eingehalten und deren Einhaltung von der Behörde garnicht kontrolliert wird. In Ujpest müssen die Gehilfen bis spät nachmittags arbeiten; in seiner vorigen Kondition in Sajóvárvony ist die Sonntagsruhe sogar ein unbekannter Begriff.

L. Gyümöles (Nagykanizsa) beklagt sich über dieselben Zustände auf dem Gebiete seiner Ortsgruppe und ruft die Hilfe der Organisation in dieser Angelegenheit an.

(Forts. folgt.)

Delegierten-Generalversammlung.

(Eigenbericht.)

Am 1. April hat nun auch die erste nennenswerte Delegierten-Generalversammlung des *Fachvereins der ungarländischen Rasour- und Friseurgehilfen* stattgefunden. Und trotzdem diese Delegierten-Generalversammlung von epochaler Bedeutung war, konnte sich ihr Niveau nicht über das Bild einer gewöhnlichen Generalversammlung erheben. Die Leitung hat eben ihre Rechnung ohne — die Alager Rennen gemacht. Der Verlauf der Generalversammlung war übrigens folgender:

Präses Johann Klincsák eröffnete die Generalversammlung mit der üblichen Begrüßung der erschienenen Mitglieder und besonders der Delegierten. Präses berichtet, daß auf Einladung der Leitung der österreichische Bruderverband sich durch seinen Obmann Kollegen Karl Alscher bei der Generalversammlung vertreten läßt; derselbe Kollege sei auch mit der ehrenvollen Vertretung des deutschen Bruderverbandes betraut, somit wir in Kollegen Alscher den Vertreter der zwei namhaftesten Bruderverbände des Occidents zu verehren haben. Der Präses begrüßt den Kollegen Alscher daher mit einer besonderen Ansprache und heißt ihn willkommen bei unseren Beratungen. Mit Rücksicht darauf, daß die Beratungen in ungarischer Sprache gepflogen werden, wird dem Vertreter der österreichischen und deutschen Bruderverbände als Dolmetscher der Redakteur dieses Blattes, Kollege Johann Deffert, beigegeben. Präses berichtet weiter, daß die angemeldeten Delegierten noch nicht alle angekommen sind, dieselben zum morgen stattfindenden Kongresse der ungarländischen Friseurgehilfen jedoch bestimmt eintreffen werden. Bisher haben die Delegierten folgender Ortsgruppen ihre Legitimationen abgegeben: K. Glab, Erzsebetfalva; P. Fixmer, G. Palmer, Temesvár; M. Veitz, M. Martin, Szombathely; L. Gyümöles, Nagykanizsa; N. Wolf, Pécs; O. Fürstinger, F. Zábreczky, Székesfehérvár; M. Prunner, Vác und F. Pataky, Ujpest. Außer diesen Delegierten sind die hiesigen Gruppen alle vertreten, so daß mit diesen 3000 Gehilfen bei der Generalversammlung vertreten sind. Präses konstatiert die Beschlußfähigkeit und erklärt die Generalversammlung für eröffnet.

Nach Verlesung des Protokolls der vorigen Generalversammlung ging diese zur Verhandlung des ersten Punktes: „Bericht der Vereinsleitung und Erteilung des Absolutiums“, über.

Adalbert Nagy (Budapest) betont, daß die Agitation im Interesse des Vereins in Loko durch eine, das Versammlungs- und Vereinigungsrecht beschränkende Verordnung der Regierung fast zur Unmöglichkeit geworden. Nichtsdestoweniger zeigt der Verein infolge moralischer Unterstützung der Gesamtarbeiterschaft seit neuerer Zeit erfreulichen Aufschwung und der, der nächsten Generalversammlung zu unterbreitende Bericht der neuen Leitung läßt viel Besseres

erhoffen. Auch sei die Lückenhaftigkeit der Statuten an dem langsamen Ausbau des Vereins in Loko schuld, was auch die bessere Entwicklung der Ortsgruppen im Vergleiche zu der Zentrale bezeugt. Redner betont, daß die Leitung alle Vorkehrungen zur Besserung durch die Abänderung der Statuten getroffen hat, damit der Verein in Zukunft nicht immer auf die Beiträge der Ortsgruppen bauen soll, obsehon die Zentrale dafür Kompensation durch Entsendung von Fachorganen behufs Verbesserung der mangelhaften Administration bei den Ortsgruppen gegeben hat. Auch deren Korrespondenz gibt der Zentrale eine schier nicht zu überwältigende Arbeit, wodurch die Leistungen ziemlich als paralysiert betrachtet werden können.

I. Boros (Budapest) nimmt mit Freuden den vom Vorredner erwähnten Fortschritt des Vereins zur Kenntnis, kritisiert jedoch die eingestandenen Mängel der Leitung und die Einstellung der Vorlesungen und Fachvorträge im Verein. Redner beschuldigt die Leitung der Indolenz betreffs der geistigen Fortbildung der Mitglieder und wünscht besonders den Unterricht in Rhetorik einzuführen. Hingegen spricht Redner anerkennend über den Fortschritt unserer Fachpresse in der letzten Zeit. Redner beschuldigt die Leitung, daß sie die besonders befähigten Kollegen nicht zur Arbeit heranzieht und bemängelt, daß die Fäden sämtlicher Agenden des Vereins in einer Hand zusammenlaufen. Seiner Ansicht nach soll die Arbeit dezentralisiert und an jedes Mitglied, das die Fähigkeit hat und arbeiten will, verteilt werden. Nach erfolgter Meldung erteilt der Vorsitzende jetzt dem Vertreter des österreichischen Bruderverbandes das Wort.

Karl Alscher (Wien):

Verehrte Delegiertenversammlung! Entsendet von der österreichischen Bruderorganisation, wie auch in ehrender Vertretung des deutschen Bruderverbandes, habe ich Ihnen in erster Linie die Grüße derselben zu übermitteln, aber auch noch eines zweiten ehrenvollen Auftrages habe ich mich dabei zu entledigen.

Die Wiener Gehilfenschaft hat mich auf Grund des Beschlusses der großen Versammlung vom 28. März speziell beauftragt, Ihnen die Grüße und die Sympathien der Wiener Gehilfenschaft zu überbringen.

Dieser ehrenvollen Aufträge mich entledigend, gestatten Sie mir noch einige Worte.

Zum erstenmale tritt die ungarländische Kollegenschaft zu einer Beratung im Rahmen der Organisation zusammen, um den weiteren Ausbau der bestehenden Organisation zu beschließen.

Nicht das persönliche, sondern das sachliche Interesse hat Sie zusammengeführt, teilzunehmen an einer Beratung, deren Endziel dahingehet, auch die Friseurgehilfen Ungarns zu modern denkenden Menschen zu erziehen, die auf Grund dieser Erkenntnis bereit sind, Schulter an Schulter mit den Arbeitsbrüdern aller Berufe, aller Stände zu kämpfen für die wirtschaftliche Befreiung des arbeitenden Menschen aus dem Joche der Unterdrückung und Ausbeutung.

Ein schweres Stück Arbeit liegt vor Ihnen, eine Arbeit, die im Gesamtinteresse des ganzen Berufes erledigt werden muß, und dabei möchte ich bemerken, daß der Aufbau der Organisation nicht auf dem Persönlichen, sondern auf dem Sachlichen beruht.

Nicht die Person, sondern die Sache ist

es, der Sie dienen, und dieser hohen und hehren Sache wollen Sie alle Ihre ganzen Kräfte weihen, Sie alle wollen am heutigen Tage durch die Beschlüsse dokumentieren, daß die ungarländische Kollegenschaft gewillt ist, sich aus dem Joche der Bevormundung zu befreien, willensstark und willensfähig vom heutigen Tage an selbst die Befreiung aus dieser Fessel zu beginnen.

Durch die heutigen Beschlüsse soll die bestehende Organisation ausgebaut, das Feld der Tätigkeit erweitert werden, und so spreche ich im Namen der österreichischen Bruderorganisation den Wunsch aus:

Es möge ein stolzer, kühner Bau Ihrer Organisation entstehen, ein Bau, wetterhart und wetterfest, ein Hort dem Bedrückten und Bedrängten, ein Trutzgebäude allen ihren Widersachern, die es verhindern wollen, daß auch der Friseurhilfe eine menschenwürdige Existenz zu erringen strebe.

Und so lege jeder Delegierte mit Hand an, daß bald, in kurzer Zeit dieser herrliche Bau entstehe, getragen von dem Gemeinsinn, der Einigkeit der Kollegenschaft, und ich schließe mit dem Rufe: Vorwärts!

Alschers Rede wurde mit stürmischen Elfenjuren aufgenommen.

F. Öváry (Budapest) verteidigt die Wirksamkeit der Leitung und verurteilt die Indolenz der hauptstädtischen Kollegen. Insolange die Mitglieder des Vereins nur zur Generalversammlung Kritik üben kommen, von der Mitwirkung sich aber fernhalten, solange kann von der Verwirklichung der großen Idee, der Befreiung der Gehilfenschaft aus dem Sklavenjoch der Vormundenschaft, nicht die Rede sein.

P. Fixmer (Temesvár) bemängelt die Rede Övárys. Nach Aufklärung und eingehender Replik jedoch gibt sich Fixmer zufrieden.

K. Malicsek (Budapest), Obmann des Aufsichtskomitees, berichtet im Namen seiner Körperschaft, daß im Geschäftsgebahren des Vereins eine musterhafte Ordnung herrscht.

Präses erläutert in längerer Rede die Pflichten der Gehilfenschaft dem Verein gegenüber, wirft einen Rückblick auf die Entwicklung desselben, dankt in seinem, wie im Namen der Leitung der Generalversammlung für das in ihn und seine Genossen gesetzte Vertrauen und ersucht, der Leitung die Entlastung erteilen zu wollen.

Die Generalversammlung erteilt der Leitung einhellig das Absolutorium.

Hierauf übernimmt Alterspräsident Peter Fixmer (Temesvár) den Vorsitz und suspendiert behufs Vornahme der Neuwahl die Generalversammlung auf 15 Minuten.

*

Alterspräsident eröffnet nach der Wahlpause die Generalversammlung und verkündet das Resultat der Wahl. Es wurden gewählt: zum Präses: Géza Nagy; zu Vizepräsidenten: Johann Deffert, Michael Ferenczy; in den Ausschuß: Edmund Kalocsay, Nikolaus Sauer, Nikolaus Brenner, Viktor Vágó, Johann Kozma, Stephan Bodor, Franz Fellner, Ludwig Erdélyi, Johann Csihi, Desider Krauß, Adalbert Borocsay, Adalbert Nagy, Ludwig Bódi, Johann Zódi, Karl Veér, Rafael Bodor, Nikolaus Spreitzer und Lukas Hodos; Ersatzmitglieder: Alexander Weiß, Stephan Bognár, Johann Rott, Anton Oberst, Anton Kakuk und Andreas Tóth; zu Rechnungsrevisoren: Karl Malicsek, Eugen Szänder und Johann Juriesek.

Géza Nagy, der neugewählte Präses, übernahm nun den Vorsitz. Vor allem dankt der Neugewählte der Generalversammlung in

seinem, wie im Namen seiner neugewählten Genossen für das in sie gesetzte Vertrauen. Er will kein Programm geben; ist doch sein ganzes, diesem Verein gewidmetes Leben Programm genug für sein Wirken in der Zukunft. So wie die Sonnenstrahlen in aller Gottesfröh die Bewohner von Wald und Flur, Stadt und Land aus dem Schlafe wecken, so sollen die Strahlen des Vereins die ungarländischen Friseurgehilfen aus ihrer altherkömmlichen Lethargie rütteln.

Vizepräses Johann Deffert verliest und verdolmetscht auf Anordnung des Präses die aus diesem Anlasse eingelaufenen Begrüßungstelegramme und Zuschriften der deutschen und österreichischen Gehilfenverbände, worauf die Generalversammlung die deutsche und die österreichische Gehilfenschaft hochleben läßt.

Punkt 3 der Tagesordnung ist die Feststellung eines Statuts bezüglich der Unterstützung im Falle der Arbeitslosigkeit sowie der durchreisenden organisierten Kollegen, wobei auch die mit den ausländischen Gehilfenverbänden zu schließenden Gegenseitigkeitsverträge zur Sprache gelangen. Präses läßt den diesbezüglich ausgearbeiteten Statutenentwurf verlesen. Es entspinnt sich eine hitzige Debatte, bei welcher I. Boros und St. Tóth in bemängelndem, J. Klinesák und F. Zábreczky in hervorhebendem, A. Nagy aber in aufklärendem Sinne sprechen.

K. Alscher (Wien) empfiehlt das eingehende Studium dieser wichtigen Angelegenheit, besonders die der Gegenseitigkeitsverträge, zumal diese von allen Interessenten Opfer erheischen. Er empfiehlt die Ausarbeitung eines Statuts nach dem bewährten Muster der deutschen und österreichischen Verbände.

P. Fixmer (Temesvár) interpelliert Alscher bezüglich der verschiedenen Klassen dieser Statuten.

Karl Alschers diesbezügliche Aufklärung wird mit Befriedigung zur Kenntnis genommen, worauf sich die Generalversammlung bezüglich des Statuts und der Gegenseitigkeitsverträge obiger Ansicht Alschers anschließt und die Vereinsleitung anweist, den Gegenstand zu studieren, das Statut auszuarbeiten und seinerzeit die Gegenseitigkeitsverträge mit den ausländischen Bruderverbänden nach Tunlichkeit abzuschließen.

Punkt 4: Abänderung der Statuten.

Referent Adalbert Nagy (Budapest) erläutert die Notwendigkeit der Abänderung der Statuten eingehend und verliert auf Anordnung des Vorsitzenden den neuen Entwurf derselben.

F. Zábreczky (Székesfehérvár) stellt im Namen seiner Ortsgruppe einen geringfügigen Antrag zur Abänderung der Statuten, zieht jedoch nach Aufklärung des Vorsitzenden seinen Antrag zurück.

N. Wolf (Pécs) stellt im Namen seiner Ortsgruppe den Antrag, es möge in den Statuten bezüglich des Rechtsschutzes die Verfügung getroffen werden, daß die kleineren Ortsgruppen gegen eine geringe Beisteuer den Rechtsschutz der Gesamtarbeiterschaft der betreffenden Ortschaft in Anspruch nehmen können.

K. Alscher (Wien) berichtet über diesen Punkt in Oesterreich, worauf die Vereinsleitung die Regelung dieser Angelegenheit zusagt. Die Generalversammlung und der Antragsteller nehmen dies mit Befriedigung zur Kenntnis.

L. Gyümöles (Nagykanizsa) wünscht die Systemisierung von Einzahlstellen und deren

Kontrolle in den Statuten zu präzisieren. Wird angenommen.

In dem Punkte „Anträge“ beantragt der Zentralausschuß, die Einschreibgebühr der fahnenflüchtigen Mitglieder im Falle einer neuerlichen Aufnahme auf 2 Kronen festzusetzen.

K. Alscher (Wien) ist der Ansicht, daß diese „Maßregelung“ der Fahnenflüchtigen ihren Zweck verfehlen wird. Nicht der Fahnenflucht wird damit gesteuert, sondern die Wiederkehr der Fahnenflüchtigen erschwert. Redner motiviert seine Behauptung eingehend mit seiner Erfahrung und stellt den Antrag, nach bewährtem Muster des österreichischen Bruderverbandes die Einschreibgebühren solcher Mitglieder auf eine Krone festzustellen. Nachdem noch A. Nagy und I. Boros zum Punkte gesprochen, erhebt die Generalversammlung den Antrag Alschers zum Beschlusse.

Adalbert Nagy beantragt, die Generalversammlung möge den Delegierten nebst ihren Reisespesen für ihre Barausgaben pro Tag 6 K votieren. Wird einhellig angenommen.

Der Zentralausschuß beantragt, die Generalversammlung möge beschließen, die im August d. J. in Stuttgart tagende internationale Konferenz der Friseurgehilfen mit einem Delegierten zu beschieken, Genosse J. Öváry erklärt sich bereit, den Verein auf eigene Kosten auf der Konferenz zu vertreten.

K. Alscher (Wien) spricht im Namen der österreichischen und deutschen Bruderverbände und betont die Notwendigkeit der Beschickung der internationalen Konferenz durch den Verein der ungarländischen Friseurgehilfen behufs Einleitung einer einheitlichen Aktion und Abschließung der Gegenseitigkeitsverträge. Redner betont in schwingvoller Rede den Zweck der internationalen Konferenz und zollt der Leitung des Vereins der ungarländischen Friseurgehilfen alle Anerkennung für die Anregung der Idee für das Zustandekommen der internationalen Konferenz auf dem österreichischen Helfertag Wien 29. August 1905. Die Generalversammlung beschließt, den Antrag Övárys dankend anzunehmen und außerdem die internationale Konferenz mit dem Präses des Vereins Kollegen Géza Nagy zu beschieken.

L. Gyümöles (Nagykanizsa) beantragt die Krierung einer Inkassantenstelle beim Vereine.

Adalbert Nagy (Budapest) schließt sich dem Antrage Gyümöles' an, wünscht jedoch die Inkassantenstelle gleichzeitig mit der eines Arbeitsvermittlers zu verbinden. Nachdem in den Wirkungskreis dieses Angestellten noch verschiedene Agenden gewiesen werden sollen, beschließt die Generalversammlung, die Krierung dieser Stelle der Leitung zu überlassen, die auch den Wirkungskreis derselben feststellen möge.

M. Martin (Szobathely) beantragt, die Leitung möge bei der Postsparkasse ein Checkkonto eröffnen, damit den Mitgliedern der Ortsgruppen die Einzahlung direkt an die Zentrale ermöglicht werde. Die Generalversammlung empfiehlt den Antrag Martins der Leitung zur Beachtung.

Nachdem kein Antrag mehr gestellt wurde, schloß der Vorsitzende in Begleitung einer schwingvollen Rede die erste Delegierten-Generalversammlung.

Für die Redaktion verantwortlich: Johann Deffert.

Segéd urak figyelmébe! Van szerencsém b. tudomásukra adni, hogy VII., Akácfa-utca 10. sz. alatt

fodrászkabát-üzletet

nyitottam. Eddig is, mint több elsőrendű cég szállítója, sok évi tapasztalatom abba a kellemes helyzetbe hozott, hogy nálam az összes segéd urak kifogástalan jóminőségű és elegáns szabású kabátot kaphatnak, mely kizárólag saját készítményem. — Méretvétel végett hához jövök. — Vidéki megrendelésnél elég az új hossza és mellbőség (körben mérve) megjelölése. Minden nálam vásárolt kabát után 2 $\frac{1}{2}$ -ot adok a szervezet ellentételési alapja javára. — Árak: 3 korona 60 fillértől feljebb.

Magamat becses jóindulatukba ajánlva, teljes ísztelettel
 — GRÜNHUT ÖDÖN, szabómester. —

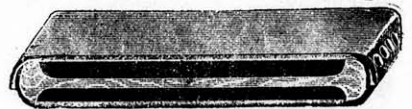

ÁNGYÁN BÉLA

fodrászati műszer-, illatszer- és piperecikkek raktára

Budapest, VIII., József-körut 9. (Bazár-udvar.)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát az összes fodrászati kellékekben. Fodrászkabátok nagy választékban darabja 3-60 kor. Mintákat, valamint képes árjegyzéket bárkinek szívesen megküldi.

A világ legjobb borotvája az eredeti CLAUBERG-BOROTVA, darabja 3-60 és 4 korona.

Egy oldal — hirdetés számára — jutányos árért kiadó. Bővebbet e lap szerkesztőségében.